

ביאור ההפטר

הקשר בין ההפטר לפרשה

בהפטר מסופר על מות עוזא שהתקרב יותר מדי לארון, וזה מעין הפרשה שמסופר בה על מיתת נדב ואביהו שהתקרבו לפני ה' יותר מדי.

תוכן ההפטר

דוד המלך החליט להעלות את ארון ה' מקרית יערים לעיר דוד שהיא ירושלים, ושכחו מה שכתוב בתורה שאת הארון נושאים הלויים בכתף,

לקחו עגלה חדשה ושמו עליה ארון ה', "אחיו" הלך לפני הארון להנהיג את העגלה, וב' בני אבינדב נהגו את הבקר, ואילו "עוזא" הלך בצד העגלה, באמצע הנסיעה, הבקר הזיז את הארון, עוזה פחד שהארון יפול והושיט ידו לאחוז בו, ה' כעס עליו והמיתו כי היה צריך לדעת שאם הארון נשא את נושאו, בודאי שישא את עצמו ולא יפול,

כשראה דוד את זאת פחד להביא את ארון ה' אליו, והעביר אותו לבית עובד אדום, ה' בירך את בית עובד שאשתו ושמונה כלותיה ילדו כל אחת ששה בכרס אחד, כששמע זאת דוד החליט להעלות את ארון ה' לירושלים, הפעם לא טעו, והלויים נשאו את ארון ה' על כתפיהם,

דוד וכל ישראל רקדו ושרו ושמחו שמחה גדולה, כשהארון הובא לבית דוד, מיכל בת שאול הסתכלה מהחלון וראתה איך דוד מזלזל בעצמו, רוקד ומפזז כאחד העם, ובייתה אותו בלבה. כשהעמידו את הארון במקומו דוד בירך את העם חילק להם מתנות ושלחם בשלום לביתם,

שמואל ב' פרק ו'.

א כשהמליכו את דוד בחברון נאספו עליו רבים וזו היתה אסיפה ראשונה, וכאן היה אסיפה שנייה (רש"י) לזה אמר

וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד [א] לֵאסוֹף אֶת־כָּל־בָּחוּר אֶת הַנַּבְחִירִים בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים

אֶלֶף לַהֲעֵלוֹת אֶת הָאֲרוֹן (מ"ד): ב וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ

מִבְּעָלֵי יְהוּדָה הִיא קרית יערים שנאספו שם לַהֲעֵלוֹת מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא לוֹ לֵארוֹן שֵׁם וּמָהוּ הַשֵּׁם יְהוָה צְבָאוֹת (דש"י)

וַנִּקְרָא כֹךְ כִּי יֹשֵׁב הַכְּרָבִים שְׂהִיא הַשְׂכִּינָה שוּרָה עָלָיו (ת"י) [ב]: ג וַיִּרְכְּבוּ

עיונים והארות

(לפי האברבנאל), שמלבד האסיפה שאסף דוד כל בחור בישראל למלחמה בפלשתים, או כדי להמליכו, אסף עוד אנשים, כדי להעלות הארון מקרית יערים לירושלים. והטעם שאסף דוד בחורים, שהיה חושש שמא יתנכלו הפלשתים לנושאי ארון ה'. או יתכן שקיבצם, כדי לפזז ולכרכר לפני הארון כפי שהוא עצמו עשה. שכל אותו זמן שארון ה' היה בקרית יערים, השתוקקו ישראל לראות הארון חוזר למקומו הראוי לו.

ויוסף עוד דוד - ר' ברכיה בשם ר' אבא בר כהנא תשעים אלף זקנים מינה דוד באותו היום, הדא הוא דכתיב בחור, כל בחור את בחור. (ילק"ש).

ב. ואח"כ פירש שם ה' צבאות יושב הכרובים עליו נקרא הארון שם ומה שנזכר שם הארון בזה השם במקום זה מה שלא נזכר כן במקום אחר לפי שנתקדש שמו של הקב"ה עליו בהיותו בשדה פלשתים (רד"ק).

א. ויוסף עוד דוד, מובא בספר מעם לועז - דבפרק הזה מלמדנו הכתוב, שתכלית כיבוש ירושלים, לא היתה להרחיב ממלכתו, אלא להופכה למקום המקדש שבו יובא הארון שהיה עד עכשיו נודד ממקום למקום, ומיד לאחר שכבש את ציון (ירושלים) הלך להביא לשם הארון, וזהו שכתוב: "ויוסף עוד דוד את כל בחור בישראל שלושים אלף". והכתוב מלמדנו שדוד אסף עוד את כל בחור בישראל שלושים אלף, שאף על פי שהיו עמו רבים מבני ישראל במלחמתו עם פלשתים - הוסיף עוד שלושים אלף, כדי להעלות את הארון.

ויוסף - יש מפרשים, שבעת שראה דוד את הפלשתים מתחזקים כנגדו למלחמה, עשה שני דברים. האחד - חיזק את צבאו והוסיף עליו שלושים אלף בחור. והשני דאג להעלות ארון ברית ה' שעשה שפטים בפלשתים, ויהיה עכשיו מגן לצבאות ישראל, וזהו שאמר הכתוב

אֶת-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים אֶל^א -עַגְלָה חֲדָשָׁה [ג] וַיִּשְׁאַחֻהּ הַבֶּקֶר נִשְׁאוּ
 וּמִשְׁכּוֹ אֶת הָעֵגְלָה עִם הָאֲרוֹן אֲשֶׁר עָלָיו מִבֵּית אַבְיִנָּדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וְעֵזָא
 וְאַחִיו בְּנֵי אַבְיִנָּדָב נְהֻגִים נָהְגוּ אֶת הַבֶּקֶר הַמוֹשָׁכִים (מ"ד) אֶת-הָעֵגְלָה
 הַחֲדָשָׁה: ד וַיִּשְׁאַחֻהּ עַל יְדֵי הַבֶּקֶר שֶׁמִּשְׁכּוֹ אֶת הָעֵגְלָה מִבֵּית אַבְיִנָּדָב אֲשֶׁר
 בְּגִבְעָה עִם אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאַחִיו לְבַד הִלְךְ לִפְנֵי הָאֲרוֹן וְעוֹזָה הִלֵּךְ
 מִצַּד הָאֲרוֹן [וְלֹכֵן רֶק הוּא הִרְגִישׁ שֶׁהַבֶּקֶר שִׁמְטוֹ אֶת הָאֲרוֹן, וְאַחִיו לֹא הִרְגִישׁ] (מ"ד): ה וַיִּדְוֹד וְכָל-
 בֵּית יִשְׂרָאֵל מִשְׁחָקִים שִׁמְחִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה בְּכָל שִׁיר הַעֲשׂוּיִים
 מִעֲצֵי בְרוֹשִׁים (מ"ד) וּבִכְנָרֹת וּבִנְבָלִים וּבַתְּפִילִּים וּבַמְנַעֲנָעִים כָּל־
 זֶמֶר הַגּוֹרֻמִּים לְאָדָם לְנַעֲנַע גּוֹפוֹ וּלְרִקְדָּה וּבְצִלְצְלִים שְׁנֵי כָּלִי נְחוּשֶׁת הַמְקִישִׁין זֶה בְּזֶה וּמִשְׁמִיעִים קוֹל
 גָּדוֹל (מ"ז): ו וַיָּבֹאוּ עַד-גֵּרֶן נָכוֹן מְקוֹם [מִישׁוֹר] שֶׁשְּׁמוֹ נָכוֹן (מ"ז, וְעֵיין ת"י) וַיִּשְׁלַח עֲזָא
 הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ אֶל-אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאחֲזֵ בּוֹ כִּי שִׁמְטוֹ הַבֶּקֶר כִּי נִעֲנַעְוָהוּ
 מִמְּקוֹמוֹ וַחֲשַׁב עוֹזָה שִׁיפּוֹל מִהָעֵגְלָה (מ"ד): ז וַיַּחֲרֹאֲף יְהוָה בְּעֵזָה [ח] שֶׁלֹּא הֵאמִין בּוֹ וַחֲשַׁב

עיונים והארות

האבות ללוים התקדשו אתם ואחיכם והעליתם את ארון וגו', כי למבראשונה לא אתם פרץ ה' אלקינו בנו כי לא דרשנוהו כמשפט". (רש"י).

ד. ויחר אף ה' בעוזה - (ילק"ש) ר' יוחנן ור"א, חד אמר על עסקי של, וחד אמר על שעשה צרכיו בפניו. וימת שם עם ארון, מה ארון קיים לעולם, אף עוזה בא לעולם הבא (סוטה ל"ה).

ג. אל עגלה חדשה - טעה בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו, "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" (במדבר ז'), ולפי שאמר "זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי" (תהלים קי"ט), נענש לבא לידי כך, ומת עוזה על ידו, לפיכך כשהביאו מבית עובד הביאו בכתף, שנאמר (דהי"א ט"ו) "ויאמר להם אתם ראשי

שִׁפּוֹל אֲרוֹנוֹ לָאָרֶץ וַיִּכְהוּ שֵׁם הָאֱלֹהִים עַל־הַשָּׁל עַל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁעָשָׂה בִּשְׁגָגָה וַיָּכַת

שֵׁם עִם סִמוּךְ לְאַרְוֹן הָאֱלֹהִים (מ"צ): ח וַיִּחַר לְדָוִד [ה] דוּד כַּעַס עַל עֲצָמוֹ (מ"ד)

עַל אֲשֶׁר פָּרִץ יַהֲוֶה פָּרִץ שֹׁבֵר (מ"צ) בְּעֵינָהּ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא

פָּרִץ עֵינָהּ הַשֹּׁבֵר וְהַמַּכָּה שֶׁהִיתָה עַל עֵינָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ט וַיִּרְא דָּוִד אֶת־אֲרוֹן

עיונים והארות

בכתף, שנאמר ויקרא דוד לצדוק ולאביתר הכהנים וללויים לאוריאֵל עֲשִׂיה ויואל שמעיה ואליאל ועמינדב וגו' כמשפט וגו' כאשר צוה משה כדבר ה' (סוטה ל"ה).

ר' ברכיה בר כהנא בשם ר' אבא בר כהנא תשעים אלף זקנים מינה דוד ביום אחד ולא מינה אחיתופל עמהם, והוה ארונא טעין כהניא לרומה וטריף להון לארעה, שלח דוד ואייתי לאחיתופל, אמר ליה לית את אומר לי מה נעביד לדין ארונא. אמר ליה שאל לאילין חכימיא דמנייתא, אמר ליה דידיע למיקמיתיה ולא מוקים ליה יהא סופיה למחנקא. אמר ממליא דמינקיֵיא אמרין בכל יומא בכנישתא לא הוית ידיעת, ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו.

ויחר לדוד, א"ר אלעזר שנשתנו פניו כחררה. דרש רבא מפני מה נענש דוד, מפני שקרא לדברי תורה זמירות, דכתיב זמירות היו לי חקך. אמר לו הקב"ה דברי תורה שכתוב בהן התעִיף עיניך בו ואיננו אתה קורא אותם זמירות, הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעים.

ויחר אף ה' בעוזה - הנה אחד ממלאכי רעים חיצונים בקש לפגוע בו, אך ה' לא רצה כי אם ויכהו שם האלקים בעצמו, היא שכינה שבארון. והטעם הוא כי לא במזיד היה שיניחחו למות ביד חיצונים, כי שגגה היתה, וזהו תדע למה ויכהו שם האלקים על כי שגגה היתה, וזהו על השל. (אלשיך).

ויחר אף ה' בעזה - עזה גימטריא אף עם הכולל והוא צודק ויחר אף בעזה כי שמו נאה לחרון אף.

שם עם ה' צבאות, מובא במסכת בבא בתרא יד: אמר רב הונא: מלמד שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון. אמר המהרש"א ז"ל: כי הלוחות הם מעשה ידי, והן אותיות של שמו יתברך, שהתורה היתה כתובה לפניו טרם שניתנה לבני ישראל, באש שחורה על גבי אש לבנה. ואמר ה' צבאות, על שם שני צבאות עליונים ותחתונים, לוחות הקיימים כמו צבא של מעלה - והשבורים כמו צבא של מטה, ההווה והנפסד.

ה. ויחר לדוד - (ילק"ש) אמר ליה אחיתופל לדוד היה לך ללמוד ממשה רבך שלא נשאו הלויים את הארון אלא בכתף. חזר דוד והעלו

יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא אֵלַי אֲרוֹן יְהוָה הֲרִי אִי אֲפֹשֶׁר
 לַהֲיוֹת נֹזֵהר בַּקְדוּשָׁתוֹ: ^י וְלֹא-אָבָה וְלֹא רָצָה דָּוָד לְהַסִּיר אֵלָיו אֶת-אֲרוֹן
 יְהוָה עַל-עֵיר דָּוָד וַיִּטְהָרוּ דָּוָד נָטָה אוֹתוֹ מִדֶּרֶךְ עֵיר דָּוִד לְבֵית עֲבֹד-אֲדֹם
 הַגִּתִּי שְׁהִיָּה גֵר בַּעֲדֵיר גֵּת (מ"ז): ^{יא} וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֲבֹד אֲדֹם הַגִּתִּי
 לֹוֹ הִיָּה, וּמִן הַשּׁוֹעֲרִים הִיָּה (רש"י, מ"ז) שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַיְבָרֶךְ יְהוָה ^ו אֶת-עֲבֹד
 אֲדֹם וְאֶת-כָּל-בֵּיתוֹ: ^{יב} וַיֵּנֶד לְמַלְכָּךְ דָּוָד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה
 אֶת-בֵּית עֲבֹד אֲדֹם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ בַּעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
 שׁוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וּמִקֹּדֶם לֹזֶה לֹא הִיָּה לוֹ הַבְּרָכָה הַזֹּאת וַיִּלְכֶּךְ דָּוָד וַיַּעַל אֶת-אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֲבֹד אֲדֹם עֵיר דָּוָד הִיא צִיּוֹן בְּשִׁמְחָה (ט"ד): ^{יג} וַיְהִי

עיונים והארות

בכרס אחד, שנאמר פעולתי השמיני כי ברכו אלקים וגו' כל אלה מבני עובד אדום המה ובניהם ואחיהם איש חיל בכח לעבודה. כתיב ששים ושנים לעובד אדום, דהוה כל חדא מנהון ילדה תרי בכל ירחא, הא כיצד, טמאה שבעה וטהורה שבעה וילדה, טמאה שבעה וטהורה שבעה וילדה, ששה עשר בכל ירח לתלתא ירחין הא ארבעין ותמניא, והיא שיתא הא חמשין וארבע, ותמניהון הא שיתין ותריין (ברכות ס"ו, ירוש' פרק החולץ).

ו. ויברך ה' - (ילק"ש) מפני התרעומת, וזה אחד מן הדברים שהיו ישראל מתרעמים עליהם והיו אומרים מיני פורעניות הם, ואלו הם, הקטורת והארון והמטה. אמרו הארון הזה של פורענות, הוא הכה את עוזה ואנשי בית שמש, לפיכך ידעו שהוא של ברכה, שנאמר ברכ ה' את בית עובד אדום (מכילתא).

מה היא הברכה שברכו, אמר רבי יהודה בר ביזנא זו חמות ושמונה כלותיה שילדו ששה

כִּי צָעְדוּ הִלְכוּ נְשֵׁי אֲרוֹן־יְהוָה שֶׁשָּׁה צָעָדִים פְּסִיעוֹת וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא [ז] שׁוֹר מְפוֹטֵם (מ"ז): יָד וְדָגָה מְכַרְכֵּר [ח] מֶרְקֵד (רש"י) וּמִשְׁבַּח (ת"י) **בְּכָל־עֹז**

עיונים והארות

השירות והתשבחות לשמו ית' בקדושה ולבטל השנית ע"י העינוי שהיה בו וכתבנו בעניותנו בספרי הקטן פני דוד פ' נשא כי זה רמז בכת"ף ישאו דע"י התורה שנתנה בכ"ב אותיות יכניעו לי, שג' ת"פ ואפשר דעתה דוד הע"ה שקיים, בכת"פ ישאו גם הוא היה מכוין והיה מכרכ"ר ג' ת"פ להכניעה בכח התורה וזהו הרמז מכרכ"ר בכל ע"ז היא התורה. ורז"ל אמרו מכרכר שהיה אומר כירי רם. וכתב בהקדמת מהר"א גאלאנטי זצ"ל דדהע"ה היה מתקן ע"י השירות הירך וכמ"ש בזהר ע"פ נעימות בימינך נצח והארקנו בזה במ"א וזהו כירי רם אותיות ירכ"י רם שהיה מכוין לתקן הירך ולהשפיל עמלק גימט' מר ולהוציא את בלעז מפיו והוא מרומים וזהו ירכי רם. (צוארי שלל).

וְדָוִד מכרכר בכל עוז לפני ה' (ו, יד) - מסופר על הצדיק רבי זושא מאניפולי זצ"ל, שפעם עברה ליד ביתו תהלוכת נישואין. ראה רבי זושא מהחלון את התהלוכה, יצא מהבית, ורקד בשמחה רבה בתוך הרחוב לפני החתן והכלה. כשנכנס בחזרה לביתו, העירו לו בני הבית, שלא נאה הדבר לפניו, ואין זה לפי כבודו לצאת ולרקוד לשם איזו חתונה.

הַשִּׁיב להם רבי זושא: אספר לכם מעשה. כשהייתי בנעורי תלמידו של הרב הקדוש רבי יחיאל מיכל זצ"ל, המגיד מזלוטשוב, חירף אותי פעם רבי הקדוש. אחרי כן פייס אותי ואמר: ר' זושא! תמחול לי על שבזיתי אותך. השבתי: רבי! אני מוחל. קודם שהלכתי לישון בא

ז. **וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא** - וכתוב שבעה פרים ושבעה אילים, א"ר פפא בר שמואל על כל פסיעה ופסיעה שור ומריא, ועל כל שש פסיעות שבעה פרים ושבעה אילים. אמר ליה רב חסדא לרב אסי אם כן מלאת כל ארץ ישראל במוט, אלא אמר רב חסדא על שש פסיעות שור ומריא, ועל כל ששה צעדים של שש פסיעות שבעה פרים ושבעה אילים. (ילק"ש).

ח. **בַּמִּדְרָשׁ** (במ"ר פ"ד, כ): מהו "מכרכר", שהיה מקיש ידיו זו על זו וטופח ואומר כירי רם וכו'. ועיין ש"ס חולין קלט: וברש"י דמבואר ד"קירי" הוא אדון, ו"כירי" הוא עבד. וע"ש בתורת חיים דהקשה דמהמדרש לפנינו משמע ד"כירי" הוא לשון אדון, והוא תואר למלך רם ונישא; השי"ת. וכן ייסד מרנא רבנו יוסף חיים ז"ל (הקפות לשמח"ת): "כירי" רם כירי רם, על יד משה בן עמרם.

וְדָוִד מכרכר בכל עז לפני ה' - שמעתי רמז דדוד היה מכרכר להכניע פ' כי מכרכר ג' ת"פ במספר לילית עכ"ד ואני אבא ומלאתי את דבריו כי כתבו המקובלים דל' מיללת בשמה ומחלת משוררת במחולות ולהכניע הראשונה צריך לשמוח שמחה של מצוה ולשורר לפני ה' ולהכניע השנית צריך להתענות עכ"ד וכד הוינא טליא רמזתי בזה פ' למנצח על מחלת לענות כלומר לנצח למחלת היא השנית לענות כי כשיתענה תכנע. וכן דוד הע"ה כשהיה מעונה רעב וצמא והלך בצערות"ה היה משורר שירות ותשבחות. ואפשר שכונתו לבטל הראשונה ע"י

בכל כוחו (מ"צ) **לִפְנֵי יְהוָה וְדָוָד חָגֹר אֶפֶוד בָּד** מלבוש עשוי כדמות האפוד של כהן גדול (מ"ד): **וְדָוָד וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת-אַרְזֹן יְהוָה בַּתְּרוּעָה וּבִקְוֹל שׁוֹפָר** לעורך שמחה וגיל (מלבי"ם) [כי כך היו נוהגים כשממליכים מלך]: **וְהָיָה אֲרֹזֶן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד וּמִיֵּכֶל בֵּת-שָׂאוֹל נִשְׁקָפָה** הביטה (מ"צ) **בְּעַד הַחֲלוֹן וַתֵּרָא אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּוִד מִפְּנֵי מַרְקָד וּמִכְרָר**

עיונים והארות

אלי עוד פעם, ואמר שוב: ר' זושא! מחול לי. והשבתי עוד פעם: אני מוחל רבי!

ובשכבר שכבתי לישון והנה נגלה אלי בהקיצן אביו הקדוש של רבי מעולם העליון, הוא הרב הקדוש רבי יצחק מדרוהוביטש זצ"ל, ואמר לי: בן אחד הנחתי בעולם התחתון, ובן יקר שכזה, אתה רוצה לאבדו על ידי שהעליב אותך? השבתי לו: רבי! הלא כבר מחלתי לו בכל לבי ונפשי, ומה עלי לעשות עוד? אמר לי: עדיין אין זו מחילה שלמה. בוא נא עמי, ואראה לך איך למחול.

קמתי ממשכבי והלכתי אחריו, עד שבאנו לבית המקוה, ואז צויה לי רבי יצחק מדרוהוביטש ז"ל, לטבול שלש פעמים במקוה, ובכל טבילה וטבילה לומר שאני מוחל לבנו. עשיתי כדבריו ויצאתי מהמקוה. אז ראיתי שפניו של רבי יצחק מאירים באור גדול מאד, שאי אפשר להסתכל בו. שאלתי אותו לסיבת הדבר, ואמר לי שזכה לקרני האור משום שהיה נזהר כל ימיו בשלושת הדברים שרבי נחוניה בן הקנה אמר שבשבילים האריך ימים: "לא נתכבדתי בקלון חברי, ולא עלתה על מיטתי קללת חברי,

ותרן בממוני הייתי" (מגילה כח.). והוסיף רבי יצחק ואמר לי, שמה שהוא השיג על ידי שלשת הדברים הנזכרים, אפשר להשיג על ידי שמחה. לכן - סיים רבי זושא את דבריו לבני ביתו - כשראיתי שמחת נישואין ברחוב על יד ביתי, מיהרתי לצאת ולהשתתף בשמחה של מצוה.

ורוד מכרכר בכל עוז לפני ה' (ו, יד) - מסופר על הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל שאמר פעם באזני מקורביו: מעולם לא נצחני אדם בדברים, כי אם בעל עגלה אחד: ומעשה שהיה כך היה: בשעת ההקפות בליל שמחת תורה, בעל עגלה אחד היה רוקד ומזמר בהתלהבות רבה ושמחתו אינה יודעת גבול. בתום ההקפות ניגשתי אל האיש, שהכרתיו כעם הארץ גמור, ואמרתי לו בבדיחות הדעת: מה פשר השמחה שקפצה עליך הלילה הזה? כלום רב חלקך בלימוד התורה כל ימות השנה, שאתה משמח עצמך בשמחת תורה?

הביט בי העגלון בעינים תמהות וקרא בקול נמרץ: ואם אח שלי עושה "שמחה", האם איני צריך לשמוח בשמחתו?

ומשבח (ת"י) ומשחק (מהרי"ק) **לִפְנֵי יְהוָה וּתְבֹזּוּ לוֹ בְּלִבָּהּ [ט]** כי חשבה שאין זה מדרך
המלך (מ"ד): **וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיִּצְנְנוּ** והעמידו (מ"צ) **אֹתוֹ בְּמִקְוֵמוֹ**
במקום שהכין לו (מ"ד) **בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נָטָה־לּוֹ** פרש אותו (מ"צ) **דָּוִד וַיַּעַל**
דָּוִד עֲלֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים: יח **וַיִּכַּל דָּוִד** גמר דוד **מִהַעֲלֹת**
הַעוֹלָה וְהַשְּׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת:
יט וַיַּחֲלֵק לְכָל־הָעָם הבאים עם הארון **לְכָל־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל** לעם רב מישראל
לְמֵאִישׁ וָעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ לכל אחד (מ"ד) **חֵלֶת לָחֶם אַחַת וְאֶשְׁפָּר**
אַחֶר מנה יפה של בשר (מ"צ) והיא אחד מששה בפר (רש"י) **וְאִשִּׁישָׁה אַחַת** כלי אשר ישימו בו
היין (מ"צ) **וַיֵּלֶךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ:**

עיונים והארות

אמר לה: וכי לפני מלך בשר ודם שחקתי? והלא לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שחקתי, ואילו היה אביך צדיק יותר ממני, היה הא-להים בוחר בו. אביך היה מלך על ישראל בלבד, ואני על ישראל ויהודה - "על עם ה'" של בית אביך היו מבקשים כבוד עצמם ומניחים כבוד שמים, ואני איני עושה כן אלא מניח אני כבוד עצמי ומבקש אני כבוד שמים. (ילק"ש).

ט. וּתְבֹזּוּ לוֹ בְּלִבָּהּ, מובא במדרש רבה (במדבר פרשה ד, כ): כאשר פנה דוד לברך את ביתו יצאה מיכל לקראתו, ולא הניחתו להיכנס לתוך הבית, על שבזה את עצמו לעיני הנשים, וקפחתו בדברים, אמרה לו: בוא וראה, מה בין לבין בית אבא, בית אבי היו צנועים וקדושים, לא נראה בהם לא עקב ולא גודל מימיהם. ואתה עומד ומגלה לבושך כאחד הריקים, כיון שגמרה דבריה